

{youtube}c-OcbEZJev0{/youtube}

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το πρόγραμμα συντήρησης αρχαιοτήτων στο Αρχαιολογικό Μουσείο της Αιανής άρχισε πριν την ίδρυσή του, στο Πνευματικό Κέντρο του χωριού, όπου ήταν συγκεντρωμένα τα ευρήματα των ανασκαφών της Αιανής. Το γεγονός αυτό έδωσε τη δυνατότητα να σχεδιασθούν και να οργανωθούν εξ αρχής σύγχρονα εργαστήρια συντήρησης στο νεόκτιστο Μουσείο. Τα δύο εργαστήρια δέχονται τα ευρήματα, όχι μόνον από τις ανασκαφές της Αιανής, αλλά και τα ευρήματα από σωστικές ανασκαφές λόγω των μεγάλων έργων στους Νομούς Κοζάνης και Γρεβενών. Η οργάνωση και ο εξοπλισμός τους είναι σύγχρονος, ώστε να ανταποκρίνεται στις σημερινές απαιτήσεις της συντήρησης με την εφαρμογή των ποικίλων δυνατοτήτων που παρέχει η σύγχρονη τεχνολογία. Το πρόγραμμα λειτουργεί με φοιτητές και πτυχιούχους της Σχολής Συντήρησης των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων Αθήνας.

Η συντήρηση αρχίζει στην ανασκαφή. Τα αντικείμενα που είναι εξαιρετικά ευαίσθητα, λόγω της φθοράς του χρόνου, κινδυνεύουν από την απότομη αλλαγή περιβάλλοντος κατά τη στιγμή της αποκάλυψής τους. Οι προσπάθειες επικεντρώνονται στο μετριασμό του σοκ και στην ασφαλή απομάκρυνση και μεταφορά τους στο εργαστήριο, με τη χρήση ειδικών μεθόδων και τεχνικών. Πριν από κάθε επέμβαση συντήρησης προηγείται μια συστηματική εξέταση με φυσικοχημικές μεθόδους, η οποία σκοπεύει στην κατανόηση του αντικειμένου σε όλες του τις διαστάσεις και στα ιδιαίτερα προβλήματα που παρουσιάζει (υλικό κατασκευής, τεχνολογία κατασκευής, πόσο έχει προχωρήσει η φθορά κτλ.). Οι σημαντικές αυτές πληροφορίες θα βοηθήσουν στη σωστή διάγνωση και θα καθορίσουν τις επιλογές των μεθόδων που θα ακολουθήσουμε.

Το εργαστήριο διαθέτει τον εξοπλισμό για την απάντηση των ερωτημάτων αυτών σε μεγάλο βαθμό (στερεομικροσκόπια, ακτινογραφικό μηχάνημα, μεταλλογραφικό μικροσκόπιο κ.ά.). Για περισσότερες και πιο ακριβείς πληροφορίες όμως συνεργάζεται με ερευνητικά κέντρα, όπως π.χ. ο Δημόκριτος ή το Ι.Γ.Μ.Ε. (Ινστιτούτο Γεωλογικών και Μεταλλευτικών Ερευνών), τα εργαστήρια Πανεπιστημίων και Πολυτεχνείων κ.ά.

Μετά την επιλογή των μεθόδων οι επεμβάσεις συντήρησης, που γίνονται με απόλυτο

σεβασμό στην αυθεντικότητα των αντικειμένων, ακολουθούν τα εξής στάδια: καθαρισμός για την αποκάλυψη λεπτομερειών και άλλων στοιχείων που θα βοηθήσουν στη μελέτη τους, αλλά και θα τα κάνουν κατάλληλα για έκθεση στο Μουσείο, σταθεροποίηση του υλικού για την παρεμπόδιση της φθοράς, συγκόλληση, συμπλήρωση, όπου χρειάζεται, αισθητική αποκατάσταση, όταν πρόκειται να εκτεθούν στο Μουσείο.

Οι εργασίες καταγράφονται λεπτομερώς σε ειδικό πρόγραμμα στον ηλεκτρονικό υπολογιστή με φωτογραφική τεκμηρίωση, σχέδια, καθώς και τα αποτελέσματα αναλύσεων ή άλλων εξετάσεων που έχουν γίνει. Παράλληλα η καταγραφή αυτή γίνεται και σε ειδικές καρτέλες αρχειοθέτησης.

Η συντήρηση όμως έχει δύο σκέλη. Εκτός από τις επεμβάσεις στο εργαστήριο, πρωταρχική σημασία για την καλή τους διατήρηση στο μέλλον είναι η πρόληψη της φθοράς μέσα στο Μουσείο. Δηλαδή η μελέτη και ρύθμιση των περιβαλλοντικών παραμέτρων στους χώρους αποθήκευσης και έκθεσης: της Σχετικής Υγρασίας, του φωτός, των μολυντών της ατμόσφαιρας.

Στο Μουσείο Αιανής από την αρχή δώσαμε προτεραιότητα στο θέμα αυτό.

Στους αποθηκευτικούς χώρους ρυθμίσαμε τη Σχετική Υγρασία στα επιθυμητά επίπεδα για κάθε κατηγορία υλικού, τοποθετώντας αφυγραντήρες, που διατηρούν τα επίπεδα αυτά σταθερά όλο το χρόνο.

Έχουμε, επίσης, αντικαταστήσει τις παλιές συσκευασίες από χαρτονένια κουτιά, χαρτοβάμβακα κ.ά. με νέα ουδέτερα υλικά που δεν αποβάλλουν επικίνδυνα αέρια για τα αντικείμενα, όπως: κουτιά από πολυπροπυλένιο, πολυστυρένιο χαρτί και ετικέτες χωρίς οξέα, αφρώδες φύλλο πολυαιθυλενίου, πλάκες πολυαιθυλενίου κ.ά.

Στους εκθεσιακούς χώρους τα επίπεδα Σχετικής Υγρασίας έχουν ρυθμιστεί με κεντρική κλιματιστική μονάδα σταθερά για όλο το χρόνο, σε μία μέση τιμή 47-50%, η οποία μας έδωσε τη δυνατότητα να ρυθμίσουμε εύκολα τα επιθυμητά επίπεδα μέσα στις προθήκες για τις κατηγορίες των ευαίσθητων υλικών με την τοποθέτηση silica gel για τα χάλκινα, Art sorb για τα οργανικά και με αφυγραντήρες για τα σιδερένια αντικείμενα. Η ρύθμιση του φωτός έγινε με την τοποθέτηση ειδικών φίλτρων στις πηγές φωτός, καθώς και τη χρήση οπτικών

ινών.

Λόγω της σεισμογένειας της περιοχής όλα τα εκθέματα έχουν στηριχθεί για την προφύλαξή τους από τους σεισμούς.

Μαρίνα Λυκιαρδοπούλου-Πέτρου